

Név:
Osztály/Évfolyam:

Kompenzációs vizsga
az egységesített, kompetenciaközpontú írásbeli
érettségi vizsgához / érettségi és diplomavizsgához

2019. május

Magyar

Kompenzációs vizsga (1.)

A **vizsgázó** példánya

Kompenzációs vizsgával kapcsolatos információk vizsgázóknak

Tisztelt Vizsgázó!

Az alábbi kompenzációs vizsga egy vizsgatételt tartalmaz, amely több feladatból áll. Mindegyik feladatot a mellékelt szöveg(ek) figyelembevételével kell megoldani. Az utolsó feladatnál egy beszédet kell önállóan elmondani. A feladatokban mindkét követelményszint megtalálható: a *reprodukció, reorganizáció és transzfer*, ill. a *reflexió és problémamegoldás*.

A felkészülési idő min. 30 perc, a vizsga időtartama max. 25 perc.

Segédeszközként használhat szótárt.

A kompenzációs vizsga eredménye akkor pozitív, ha ön a fontosabb területeken nagyrészt teljesítette a követelményeket.

A végső osztályzat a kompenzációs vizsga során nyújtott teljesítményből és az írásbeli vizsga eredményéből tevődik össze. A végső osztályzatról a vizsgabizottság dönt.

Sok sikert!

Téma: Függőség

Szituáció: Az ön iskolája egy fórumot szervez *Szenvedély – szenvedélybetegségek* címmel, amelyen szülők, tanárok és diákok is részt vesznek. Ön itt kifejti véleményét a függőségek témájáról. Ehhez a mellékelt szöveget is feldolgozza.

Olvassa el Oravecz Éva Csilla a *Nők Lapjában* 2014. október 29-én megjelent *Mindennapi függőségeink* című cikkét (1. melléklet)!

Dolgozza ki a következő feladatokat!

Feladatok		Követelményszintek
1.	Foglalja össze a szöveg főbb gondolatait!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 5 perc
2.	Nevezze meg , az élet mely területein jelenik meg a függőség!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 5 perc
3.	Vizsgálja meg a szöveg kijelentéseit, hol húzható meg a szenvedély és a szenvedélybetegség határa!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 8 perc
4.	<u>Mondjon egy beszédet</u> a témáról a fórum hallgatósága előtt! – Mutassa be röviden a két orvos véleményét! – Vizsgálja meg , mennyiben vonatkoztathatóak a szöveg kijelentései az ön környezetére! – Fejtse ki véleményét a szenvedélybetegségek okairól! – Hívja fel a figyelmet a probléma aktualitására!	1. és 2. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer;</i> <i>reflexió és problémamegoldás</i> A vizsgarész időtartama: max. 5 perc (min. 3 perc)

NŐK LAPJA TÉMA

Mindennapi függőségeink

Honnantól lesz egy szokásból függőség? Mi különbözteti meg a szenvedélyt a szenvedélybetegségtől? Miről lehet észrevenni, hogy valami, amit túlságosan szeretünk, átvette az életünk felett az irányítást?

Oraveczi Éva Csilla

[...] Tízmillió függő országa

– Függő akkor lesz valaki, amikor úgy átalakul a belső értékrendje, hogy mindent a függőségének rendel alá – mondja dr. Zacher Gábor toxikológus főorvos, a Honvédkórház sürgősségi osztályának vezetője. – Egy sorozat esetében függő az, akinek mindegy, mikor adják a következő részt, akkor is megnézi [...]. Nem érdeklí, ha hajnalig fent kell maradnia miatta, és ezért nem tudja kialudni magát, vagy ha lemarad az unokája születésnap partijáról, akkor is látnia kell a következő részt.

A közgondolkodásban a függőség fogalma talán még mindig elsősorban valamilyen kémiai szerrel kapcsolódik össze, pedig az alkoholtól vagy a kábítószerektől sem lesz automatikusan függő az, aki használja őket. Bármit lehet kikapcsolódási céllal használni, és szinte bármitől függővé lehet válni. Az internet-, a sorozat- és a vásárlásfüggőség pedig alapvetően nem különbözik tüneteiben azoktól az addikcióktól¹, amelyeknél valamilyen kémiai szer is érintett.

A toxikológus véleménye szerint egyébként tízmillió függő országa vagyunk.

– Nem függő ember nem létezik – mondja dr. Zacher. – A függőség szót ma pejoratív² értelemben használjuk, pedig a függés nem betegség, hanem alapállapot, hiszen az első élményünk az, hogy az anyánktól függünk csecsemőkorunkban. A függőség valójában semleges szó. Én magam is számtalan dologtól függök, kezdve az áramszolgáltatótól a családomig.

Demetrovics Zsolt pszichológus, addiktológus, az ELTE Pszichológiai Intézetének professzora szerint külön kell választani a függőség hétköznapi értelmezését a klinikaitól.

– Ha valaki szenvedélyesen csinál valamit, és hiányzik neki, ha nem csinálhatja, ezt nem nevezhetjük orvosi értelemben függőségnek. Ez egyszerűen csak szoros viszony valamivel, nem pedig betegség. Valaki a kisállatával alszik, a másik minden reggel szereti elolvasni a lapokat, vagy megnézni a kedvenc sorozatát csütörtök esténként: ezek csak szokások, rögzült szenvedélyek. Az egyik szenvedélyesen síel, a másik bélyeget gyűjt, a harmadik makettezik³, és minden főlölesleges pénzét ebbe öli. Ezek a mindennapi, normális életvitel részei, amelyek akár még zavaróak

is lehetnek a család többi tagjának, a személy életét azonban alapvetően gazdagítják és előréviszik.

Ezt dr. Zacher Gábor a saját példájával is meg tudja erősíteni.

– Pontosan tudom magamról, hogy munkamániás vagyok. Akkor is bent vagyok a munkahelyemen, amikor nem kéne. A futáshoz is függő viszony fűz, hiszen egy fáradt nap után is képes vagyok elmenni futni. Ugyanakkor szenvedélyesen pipázom, rengeteg csokit eszem, és kávé is sokat iszom.

Baj tehát akkor van, amikor a szenvedélyek az adott személy életminőségét már nem jobba teszik, ha az élete tőlük nem teljesebb lesz, hanem beszűkül, ha nem jobban érzi magát tőlük, hanem a szenvedély rombolni kezd. Ha már több időbe, pénzbe és energiába kerül, mint amennyi megengedhető lenne az egyén számára. [...]

Szenvedély kontra függőség

S hogy miért van az, hogy ugyanaz a tevékenység az egyik ember számára addikcióvá válik, a másiknak pedig megmarad boldogító és az életét gazdagító élménynek?

– Egészséges esetben egy cselekvést azért végzünk, mert az önmagában

jutalmazó, a szenvedélybetegség-105 konfliktusok miatt. Így kompenzál, élvezi a játékot. Nem azért
nél viszont korántsem erről van így menekül el a szorongás elől.115 van ott, mert jól szórakozik,
szó – mondja Demetrovics Zsolt. Ha valaki havi egyszer elmegy a hanem azért, mert játék közben 125
– A szenvedélybeteg nem azért kaszinóba, eldönti, mennyi pénzt megszűnik számára minden
csinálja, mert élvezi, hanem azért, szórhat el aznap este, és közben más, és nem kell a nyomasztó
mert valami kellemetlenséget110 jól érzi magát, azzal semmi gond problémáival foglalkoznia. Ebben
akar elkerülni. Mert addig sem nincs. A szerencsejáték-függőre120 az értelemben menekülésre
kell szembesülnie a problémáival, azonban elég ránézni, hogy használja a szerencsejátékot, mint 130
mert addig nem szorong az őt ért lássuk: messze áll attól, hogy az alkoholistá az alkoholt. [...] ■

Forrás: Nők Lapja, 2014/44., 2014. október 29., rövidített változat.

Szómagyarázat:

¹ addikció: függőség

² pejoratív: rosszalló

³ makettezik: valamilyen gép vagy épület kicsinyített mását készíti